

חושבים מוכנות – מאמר החודש, ינואר 2020

This month's pick: thinking emergencies, January 2020

אסונות לא צפויים, סיכונים עסקיים ועמידות הקהילה

הפעם – סקירה חודשית מהירה. על מנת להכין את מאמר החודש אני סוקרת את החדשות והדו"חות המתפרסמים מידי שבוע באתר PreventionWeb. תוך כדי סקירת פרסומי ינואר אני תוהה מתי אתחיל לראות מאמר על נגיף הקורונה. ככל שאני מתקדמת בסקירה ולא רואה דיווחים, אני מרגישה עד כמה אנחנו טובים ב"דיעבד" – יכולים להגיד הרבה על מה שכבר קרה. אז נכון, אסונות הם לעולם לא מתוכננים, כמה ניתן לצפות אותם? ובעיקר מה עוזר להתכונן אליהם ולהתמודד איתם?

האזכור הראשון של וירוס הקורונה הופיע ברשימת הדו"חות, ב-17.1.20, בדו"ח של Imperial College London (1). ארגון הבריאות העולמי קיבל הודעה בסוף דצמבר על מספר מקרים של דלקת ריאות ממקור לא ידוע בעיר ווהאן. הדו"ח הבריטי כלל תחזית מהירה על בסיס הערכות שונות והמסקנה הייתה שמספר המקרים בפועל גבוה מזה שנמסר ויש לטפל בכל המקרים של דלקת ריאה בדחיפות גם בערים סיניות אחרות, תוך לקיחה בחשבון שהווירוס עובר גם מאדם לאדם. עד סוף ינואר הוכנו שני דוחות נוספים על ידי Imperial College London עם הערכות והמלצות נוספות (2).

סוכנות החדשות AP דנה (22.1.20) בסיכון הכלכלי הטמון בהתפרצות הנגיף תוך השוואה למקרי מגפה קודמים. החשש מפגיעה כלכלית גבוה במיוחד בעיקר בעקבות הדיווח על שיעור העלייה הנמוך יחסית בGDP בסין בשנת 2019 (3).

באותו הזמן מתפרסם *Allianz Risk Barometer 2020* (4). הדו"ח, המתפרסם מידי שנה, מתבסס הפעם על הערכות של למעלה מ-2700 מומחים ב-102 מדינות ומזהה את הסיכונים המשמעותיים ביותר לחברות עסקיות בשנה הקרובה ומעבר לה. כמובן שהתפרצות נגיף הקורונה אינה ניתנת לחיזוי והדו"ח נכתב לפני התפרצות הנגיף שהיקף השלכות שלו על חברות עסקיות בסין ובעולם כולו עדיין לא ידוע.

הדו"ח של Allianz מזהה כי הסיכון המשמעותי ביותר כיום לחברות נובע מאירועי סייבר, שנעשו יותר חמורים ויקרים ונגררים פעמים רבות לתביעות משפטיות. במקום השני Business Interruption, סיכונים הנובעים מבעיה בכל אחד ממרכיבי שרשרת היצור והאספקה, כגון שריפה, תקלה דיגיטלית או חוסר שקט אזרחי, הגורמים לאבדן הכנסה. במקום השלישי בדרגת הסיכונים המשמעותיים ביותר נמצא, שינוי האקלים, הסיכון מתבטא הן באבדן פיסי בעקבות אירוע אקלימי או כתוצאה משינוי בדעת הקהל ושינוי ברגולציה. זו הפעם הראשונה ששינוי האקלים מוגדר כאחד משלושת הסיכונים המשמעותיים ביותר לחברות עסקיות.

נושא אחר שהיה בכותרות החודש הן השריפות באוסטרליה, שעליהן נכתב לא מעט. אני מפנה כאן למאמר מעניין בגרדיאן שנכתב על ידי מדען אקלים מאוסטרליה (5) שאומר, שאכן, שינויי אקלים קיצוניים היו בעבר

על כדור הארץ אבל זו הפעם הראשונה שיש בו 7.5 ביליון איש ולכן הטיפול המרכזי בעניין חייב להיות שונה. דווקא לגבי התנהגות התושבים הוא מציין בהערכה את יכולת העמידות והעזרה הדדית בקהילה.

העמידות והעוצמה של הקהילה משמעותית בזמן אסון וגם בתהליכי השיקום. מחקר מיפן מראה שקיומם של קשרים קהילתיים לאחר אסון מקטינים את הסיכון לדיכאון (6). המחקר בחן תוצאות של אבחונים גרונטולוגיים שנערכו בכ-3500 נבדקים בגיל 65 ומעלה, שענו על שאלון לפני הצונמי של שנת 2011 וכן שנתיים וחצי אחריו (בעיר Iwanuma ליד פוקושימה). במחקר נמצא, שעליה בקשרים קהילתיים לאחר האסון הקטינה את הסיכון לדיכאון גם במקרה שבו הניצולים סבלו מנזקי האסון. המחקר מדגיש את חשיבות ההון חברתי בשיקום מאסון ומציע לרשויות מקומיות ולקהילות המקומיות לפתח קשרים שכונתיים/קהילתיים רחביים כדי לשפר מוכנות למצבי חירום ולקדם חוסן מנטלי.

הסולידריות והעזרה ההדדית בעקבות אסון זכורים באופן חיובי גם לאחר רעידת האדמה הגדולה בקobe בשנת 1995. המסר החיובי מועבר גם 25 שנים לאחר האסון, על ידי "Fun disaster" – אירועים של מוכנות לאסון וחינוך למתן שירותי חירום ע"י משחקים וסדנאות. זוהי יוזמה אזרחית שהחלה לפעול כבר ב-2005, הרעיונות פותחו על בסיס ידע ומידע שנמסר מניצולי רעידת האדמה. למרות הביקורת שהייתה נגדם, הם המשיכו לפעול וקיבלו משובים טובים מהשטח. הביקוש לפעילויות עלה לאחר הצונמי ב-2011 ובשנה שעברה הפעילו את האירועים תלמידי תיכון באזור שנפגע מגשמי הזעף. התקווה היא שילדים ילמדו להסתדר במצבי חירום והבוגרים יעבירו את המסר לצעירים (7).

לפרטים נוספים:

1. https://www.preventionweb.net/news/view/70092?&a=email&utm_source=pw_email
2. <http://www.imperial.ac.uk/mrc-global-infectious-disease-analysis/news--wuhan-coronavirus/>
3. <https://apnews.com/728b67825eb34e45cff509de4040ca24>
4. <https://www.agcs.allianz.com/news-and-insights/reports/allianz-risk-barometer.html>
5. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/jan/03/we-are-seeing-the-very-worst-of-our-scientific-predictions-come-to-pass-in-these-bushfires>
6. <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/1/337/htm>
7. <https://www.japantimes.co.jp/news/2020/01/16/national/kobe-quake-fun-disaster-drills/#.XjXAVWgzY2y>

המאמרים מלוקטים מ <https://www.preventionweb.net/english/> פלטפורמה לשיתוף ידע בתחום של הפחתת סיכונים מאסונות המבוהלת על ידי UN Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR)